

Toelichting OPP (Ontwikkelingsperspectief)

Algemeen

Met de invoering van Passend Onderwijs hebben scholen een zorgplicht. Dat betekent dat scholen de verantwoordelijkheid krijgen om alle leerlingen een passende onderwijsplek te bieden. Ouders melden hun kind aan bij de school van hun keuze, en heeft de school de taak om het kind een passende onderwijsplek te bieden. Passend onderwijs moet maatwerk mogelijk maken ook voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben boven op de vastgestelde (basis)ondersteuning van de school.

Wat is een OPP

Het OPP is de omschrijving van de ondersteuning, die de school biedt.

In het SWV V(S)O Eemland wordt gewerkt met een vastgesteld format. Dit format kan bij intern gebruik aangepast worden als dat behulpzaam lijkt. Wanneer het OPP nodig is voor aanmelding Zorgplatform dan wel aanvraag TLV, dan wordt het formeel vastgestelde format gebruikt.

De bedoeling van het werken met een OPP

- verbeteren van planmatig handelen
- actief betrekken van de leerling
- beredeneerde keuzes maken
- doel gericht nemen van maatregelen
- systematisch volgen en in kaart brengen van de ontwikkeling van de leerling
- betere afstemming en communicatie met ouders
- voorkomen van onderpresteren.

Wat staat er in het OPP

De wet- en regelgeving vraagt een beschrijving in het OPP van de (extra) ondersteuning op vastgestelde aspecten:

Voor het regulier VO OPP:

- de te verwachten uitstroombestemming van een leerling in het voorgezet onderwijs. Het gaat hierbij om het halen van een diploma op de school van aanmelding in relatie tot vervolgonderwijs (mbo, hbo of wo) en in het geval van praktijkonderwijs om de soort functie op de arbeidsmarkt. Het uitstroombestemming is een meerjarenperspectief.
- een meerjarenperspectief (uitstroom), afgezet tegen de kennis en vaardigheden en in
- afstemming met het reguliere onderwijsprogramma.
- een beargumenteerde onderbouwing vanuit een analyse van de huidige en beschikbare gegevens, inclusief omgevingsfactoren zoals thuissituatie. Deze eis is alleen van toepassing voor het (speciaal) basisonderwijs en het voortgezet onderwijs, inclusief praktijkonderwijs.
- welke ondersteuningsbehoefte de leerling heeft en op welke wijze de school daaraan tegemoet komt in de vorm van een passend aanbod.
- welke doelen beoogd worden. De school vertaalt de onderwijsbehoefte naar te behalen (meer-jaren) doelen en, indien aan de orde, de afwijkingen daarbij van het reguliere onderwijsprogramma. Doelen worden per leerjaar geformuleerd.

Voor het VSO OPP:

- ten minste informatie over naar welk vervolgonderwijs, naar welke soort arbeid of naar welke vorm van dagbesteding uitstroom van de leerling wordt verwacht, en de onderbouwing daarvan. Het IQ als verplicht gegeven wordt weergegeven.
- de onderbouwing bevat ten minste een weergave van de belemmerende en bevorderende factoren die van invloed zijn op het onderwijs aan de leerling. Aan het eind van de schoolperiode bereiken de leerlingen een eindniveau dat voldoet aan de landelijke standaarden voor leerresultaten.
- de school gebruikt een samenhangend systeem van (waar mogelijk genormeerde) instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.

Voor wie en wanneer wordt een OPP opgesteld

Het format ontwikkelingsperspectief is het format dat ingevuld (en uitgevoerd) wordt op het moment, dat de school vaststelt, dat:

- een aangemelde leerling extra ondersteuning nodig blijkt te hebben boven op de (basis)ondersteuning
- een zittende leerling extra ondersteuning nodig blijkt te hebben boven op de (basis)ondersteuning

Het besluit tot inzet /invullen van een OPP wordt genomen :

- vanuit de intake (PM 0) of
- vanuit intern zorgteam (PM 3)

Toelichting:

- voor aangemelde eerstejaars leerlingen bepaalt de school op grond van de aanmelding en de intakeprocedure of de leerling (extra) ondersteuning nodig zal hebben (OPP). Bij de toelating tot de school laat de school dit weten aan de ouders.
- de toelating leidt tot formele inschrijving per 1 augustus. De school stelt in de periode van 6 weken na 1 augustus vast welke ondersteuning voor de leerling passend is. Als deze ondersteuning binnen de (basis)ondersteuning volgens het SOP van de school valt, is geen OPP verplicht.
- voor de zittende leerlingen en/of zij-instromers kan een OPP gewenst zijn en wordt deze in het interne zorgteam (PM 3) opgesteld.
- voor zittende leerlingen, is bij doorgeleiding naar het VSO en zorgplatform een OPP , dat eerder in het interne zorgteam (PM 3) is opgesteld, verplicht.

Door wie wordt het OPP opgesteld

Regulier onderwijs OPP

Scholen voor regulier onderwijs moeten in het Basisregister Onderwijs (BRON) aangeven wanneer een OPP gestart en beëindigd is.

In de praktijk wordt

- Deel I vanaf 1.2 t/m 1.5 ingevuld door de professional met ortho-expertise
- Deel III (handelingsdeel), Deel IV (evaluatie) en Deel V (vervolg handelingsdeel) ingevuld vanuit PM I. In deze delen gaat het om de (vervolg) uitvoering en evaluatie van het OPP in de praktijk en over de in te zetten en te gebruiken methoden, middelen, expertise, specifieke inzet naar tijd en aard door docenten, interne en externe ondersteuners. Zij weten, wat nodig is om de doelen in het primaire proces te bereiken.

VSO OPP

Voor een leerling in het voortgezet speciaal onderwijs wordt een OPP vastgesteld na advies van de commissie voor de begeleiding dan wel de commissie van onderzoek.

In het VSO wordt het OPP meestal opgesteld door de orthopedagoog. Bij het opstellen van het OPP zijn de leden van het zorgteam betrokken. Naast de orthopedagoog kunnen dat bijvoorbeeld zijn een logopedist, motorische therapeut, een creatieve therapeut of een maatschappelijk werker.

Hoe wordt het OPP opgesteld

Aangemelde leerling

Bij het opstellen van een OPP wordt door de professional met ortho-expertise ingeschat welke ontwikkelingsmogelijkheden de aangemelde leerling heeft en welke uitstroombestemming verwacht kan worden. De (ontvangende) school maakt een inschatting of de school de benodigde ondersteuning kan bieden op basis van de aangeleverde informatie van uit de toeleverende school (OKR), intake-informatie, informatie van ouders (aanmeldingsformulier) en de ervaring en kennis van de ontvangende school. Verder gebruikt de school medische gegevens, informatie over eerder verleende hulp en ondersteuning, behaalde leerresultaten en de relatie met andere documenten. Ze kijkt naar de thuissituatie en doet eventueel aanvullende observaties of onderzoek.

Op basis van al deze informatie stelt de school het OPP van de leerling op.

Als er sprake is van een gecombineerd traject met opgroei- en opvoedondersteuning worden ook de ketenpartners hierbij betrokken.

Het meer-jaren perspectief/ uitstroomprofiel in het OPP biedt de school en ouders houvast bij het plannen van - en reflecteren op - de doelen bij het gestelde perspectief. Het OPP is sturend voor het aanbod dat de school de leerling biedt en bevat handvatten voor de planning van het onderwijs. De formulering van het uitstroomprofiel moet, desgevraagd, kunnen worden onderbouwd.

Zittende leerling

Als de leerling al in het v(s)o zit vormt de informatie van het leerlingvolgsysteem van de school de belangrijkste informatie bron.

Voldoende informatie

Heeft de school onvoldoende informatie voor een goede beoordeling, dan kan de school extra informatie opvragen bij:

- ouders
- psycholoog of orthopedagoog (ouders moeten hier toestemming voor geven)
- andere instanties (ouders moeten hier toestemming voor geven) en/of
- mag de school ook zelf onderzoek doen

Wanneer deze aanvullende informatie niet beschikbaar is of komt, moet de school werken met informatie die er wel is. Ook al de ouders aangeven dat ze geen informatie willen leveren, moet de school het onderzoek uitvoeren met de informatie die wel beschikbaar is.

Ouders en/of meerderjarige leerling

Scholen betrekken ouders en meerderjarige leerling bij het opstellen en evalueren van het OPP. Het OPP wordt beschouwd als een instrument voor communicatie met ouders. Door hen in een vroegtijdig stadium te betrekken, krijgen zij een realistisch beeld op de uitstroommogelijkheden van hun kind. Verder is het betrekken van ouders wenselijk omdat zij informatie kunnen verschaffen over de ontwikkelingen van hun kind en over mogelijke bevorderende en belemmerende factoren. De invoering van het OPP biedt de mogelijkheid om een wederzijds gesprek tot stand te brengen, waarin aandacht wordt besteed aan de verantwoordelijkheid van zowel de school als de ouders.

Hen wordt gevraagd te ondertekenen, maar wensen zij dat niet, dan kunnen zij daarvoor in de plaats ook hun zienswijze(n) aangeven. Het is handig/raadzaam deze zienswijze(n) dan als apart document toe te voegen. Een meerderjarige leerling is tekenbevoegd en hun handtekening/zienswijze is derhalve rechtsgeldig. Bij verschil van inzicht tussen ouders en/of meerderjarige leerling kunnen de verschillende zienswijze(n) genoteerd worden.

Het handelingsdeel van het OPP wordt voorzien van de zienswijze van ouders en/of meerderjarige leerling. School, ouders en/of meerderjarige leerling ondertekenen het (handelingsdeel en evaluatie) OPP.

Bewaking van het OPP

Het kan zijn dat het OPP tussentijds moet worden bijgesteld, omdat de doelen te laag of te hoog zijn ingeschat. De wet schrijft daarom voor dat de school het OPP jaarlijks met de ouders en/of meerderjarige moet evalueren en bijstellen.

Ook kan het zo zijn, dat tijdens de schoolloopbaan de ingezette ondersteuning ontoereikend blijkt en dat de school tot de conclusie komt dat zij niet (meer) de benodigde ondersteuning kan bieden. De school gaat dan met de ouders en/of meerderjarige leerling in gesprek en komt, via vastgestelde routes, tot een aanvraag bij het zorgplatform, met opties van advies en/of doorgeleiding VSO.

Wanneer de ouders, en/of meerderjarige leerling en de ontvangende school het eens zijn, gaat de leerling naar de nieuwe school en gaat de zorgplicht over naar de nieuwe school.

Scholen in het voortgezet onderwijs betrekken ook de leerling zelf hierbij. Als de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, is dit verplicht.

Evaluatie

Het OPP (onderwijs ondersteuningsbehoefte in relatie tot te bereiken doelen) wordt minimaal een keer per schooljaar geëvalueerd. Tijdens de evaluatie wordt gekeken of de leerling op koers ligt richting de verwachte uitstroombestemming. Indien dat niet het geval is treft de school extra maatregelen.

Doelen worden per leerjaar geformuleerd en jaarlijks geëvalueerd en mogelijk bijgesteld.

Ook kan besloten worden om de verwachte uitstroombestemming bij te stellen. Dat kan zowel naar boven als naar beneden.

Inspectie

De Inspectie van het Onderwijs is verantwoordelijk voor het toezicht op het onderwijs. Het onderwijs aan en de resultaten van leerlingen met ondersteuningsbehoeften zijn onderdeel van het toezicht. In toezichtkaders per onderwijssector en eventuele aanvullende notities wordt omschreven naar welke indicatoren de inspectie kijkt en welke normen gehanteerd worden bij de beoordeling : o.a.

- of leerlingen met ondersteuningsbehoeften zich ontwikkelen naar hun mogelijkheden
- of scholen voor leerlingen met ondersteuningsbehoeften binnen de wettelijke verplichte termijn van zes weken een (voorlopig) OPP opstellen
- of scholen onderwijs verzorgen overeenkomstig het OPP
- of leerlingen zich ontwikkelen conform hun OPP en
- naar aanleiding daarvan beredeneerde keuzes maken.

Succesfactoren

Deze factoren zijn te beschouwen als aanbevelingen:

- houd het OPP simpel
- formuleer “ smart” en handelingsgericht
- neem geen zaken in het OPP op die al in andere documenten staan
- voer het OPP stap voor stap in en ga planmatig te werk;
- zorg voor voldoende tijd voor de professional , zorgcoördinator /verantwoordelijke voor de zorg en mentor om (delen van) een OPP op te stellen
- zorg voor goede docenten, die meer kennis hebben dan alleen het gewone curriculum, die weten met welk kind en welk type problematiek te ze te maken hebben

Bronvermelding:

Onderdelen van dit stuk zijn overgenomen uit documenten van het ministerie van OC en W, site Passend Onderwijs, ECPO-onderzoeken, VO- raad en met gebruik making van de expertise in het SWV V(S)O Eemland.